

Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm

2015-10-15
1 (25)
Dnr 6.4.2-2015:301

Redovisning av uppdrag om Rådet för dansarutbildnings verksamhet och kostnader för läsåret 2014/15

Dnr U2014/1674/S

Härmed redovisas Rådet för dansarutbildnings (nedan benämnt rådet) verksamhet och kostnader för läs-året 2014/15 i enlighet med uppdraget i regleringsbrevet för 2015. Redovisningen redogör för:

- hur antagningen av elever inför läsåret 2015/16 har organiserats och genomförts, resultatet av antagningen samt Skolverkets övriga uppgifter i samband med dansarutbildningen,
- hur rådet har bidragit till uppföljningen och utvecklingen av kvaliteten i dansarutbildningen och kostnaderna för antagningen och rådets verksamhet, samt
- en analys av kvaliteten i dansarutbildningen.

Sammanfattning

Dansarutbildningen är hösten 2015 i sin nya form inne på sitt femte läsår. Tre kommunala huvudmän – Göteborgs kommun, Piteå kommun och Stockholms kommun – har 2011 ingått ett femårigt avtal med staten om att bedriva förberedande dansarutbildning. Avtalet löper ut den 30 juni 2016 och förlängs därefter automatiskt med ett år i taget. Stockholms kommun har på samma sätt dessutom ingått avtal om att bedriva yrkesdansarutbildning.

Rådet för dansarutbildning har vid sina sammanträden tagit nya beslut, baserade på tidigare erfarenheter, om varje del av upplägget för antagningen.

Det totala antalet sökande till dansarutbildningen höstterminen 2015 minskade till 289 jämfört med 303 sökande 2014. Med nya antagningar till andra årskurser och år än årskurs 4 och 7 samt år 1 inräknade sökte dock totalt 345 elever till dansarutbildningen höstterminen 2015. Den största ökningen har skett till årskurs 4 i Stockholm medan en minskning till årskurs 4 i Piteå och till årskurs 7 i Stockholm kan noteras. Antalet sökande till yrkesdansarutbildningen minskade från 72 till 58.

Vid årets antagning blev betydligt färre sökande än tidigare antagna till årskurs 4 i Göteborg. Skolans egen slutsats är att rekryteringen av sökande måste intensifieras för att få fler sökande till årskurs 4.

Skolverket har gett Gymnastik- och idrottshögskolan i uppdrag att följa upp och utvärdera orsakerna till den i vissa delar bristande genomströmningen på dansarutbildningen. Utvärderingen ska redovisas för Skolverket i januari 2016.

Rådets för dansarutbildnings ambition vid rekryteringen av jurymedlemmar till färdighetsproven har varit att få en balans mellan kompetenser inom klassisk balett och kompetenser i modern nutida dans. Det har också varit angeläget att få en representation av jurymedlemmar som har stor kunskap om och erfarenhet av att arbeta med barn. Skolornas medverkan i juryerna har utvidgats det senaste året. Exempelvis har de konstnärliga cheferna deltagit i juryn för yrkesdansarutbildningen. Skolverkets bedömning är att balansen mellan de olika kompetenserna i juryerna varit god och att flera av de utländska jurydeltagarna bidragit till juryarbetet på ett positivt sätt.

Antagningsprocessen för dansarutbildningen medför fortlöpande en betydande administration. Budgeten för rådets verksamhet har varit 3 200 000 SEK. Fördelningen av kostnaderna har varit:

- Administration och handläggning, Skolverkets personal – cirka 1 500 000 SEK
- Rådets sammanträden – cirka 250 000 SEK
- Färdighetsproven, juryer – cirka 1 250 000 SEK
- Implementeringskonferens – cirka 200 000 SEK

Den 3 mars 2015 trädde ändringar i förordningen (2011:7) om dansarutbildning i kraft.¹ Ändringarna innebär bland annat att antagning till andra årskurser och år än årskurs 4 och 7 i grundskolan och år 1 i gymnasieskolan får genomföras om det finns plats på utbildningen. Dessutom innebär ändringarna att det inrättats två nationella profiler, en i klassisk balett och en i modern nutida dans på yrkesdansarutbildningen.

Rådet för dansarutbildning, där både branschföreträdare och företrädare för de huvudmän som bedriver dansarutbildningen ingår, har under året följt utvecklingen i skolorna genom flera aktiviteter. Rådsmedlemmar har även läsåret 2014/15, men i mindre utsträckning än tidigare, gjort organiserade skolbesök. Rådet har också på sina sammanträden diskuterat möjliga åtgärder för att ytterligare öka kvaliteten i dansarutbildningen.

---

¹ Förordning (2015:15) om ändring i förordningen (2011:7) om dansarutbildning

De första eleverna som har gått den nya utbildningen i sin helhet kommer att avsluta sin utbildning och ta sin yrkesexamen år 2020. Det är först därefter vi fullt ut kan se effekten av den nya förordningen och införandet av den nya utbildningen. Skolverket har dock kunnat göra några iakttagelser efter de fyra första åren. Skolorna har på olika sätt arbetat vidare med att förändra sin organisation och verksamhet i enlighet med den nya förordningen. Arbetet har kommit olika långt på de olika skolorna. Observationer av undervisningen gjorda av Skolverket har visat att dansundervisningen överlag håller en allt högre kvalitet. Skolorna har dock mycket olika förutsättningar för att bedriva sin verksamhet. Möjligheterna att rekrytera lärare med rätt kompetens och huvudmannens hantering av skolans ekonomi är de områden som skiljer mest i kvalitet. Kommunledningskontoret i Göteborgs stad har dock påbörjat en översyn av de ekonomiska förutsättningarna för Svenska Balettskolan i Göteborg.

Skolverkets slutsats efter fyra år, är att reformen har bidragit till målet att höja kvaliteten i svensk utbildning av yrkesdansare. Kvalitetshöjningen kan märkas genom att fler elever får tillfälle att genomföra sitt arbetsplatsförlagda lärande på Kungliga Baletten. Det främsta bidraget till den förbättrade kvaliteten är att de styrdokument som infördes 2011 har blivit tydligare. Det innefattar förordning, kursplaner och ämnesplaner samt ett påbörjat samarbete mellan skolorna, även om en del arbete med implementering av reformen återstår att göra. Ett annat bidrag till förbättrad kvalitet är att antagningen har blivit mer likvärdig och rättssäker. Samarbetet mellan skolorna och det professionella danslivet har också ökat de senaste åren. Danslärarnas förmåga att bemöta eleverna på ett positivt sätt har generellt ökat, vilket också har bidragit till en höjning av kvaliteten i dansarutbildningen.

Skolverket kan samtidigt konstatera att reformen kan innebära nackdelar för de i årskurs 4 antagna eleverna som inte får fortsätta till årskurs 7. Skolverket har i tidigare års redovisningar påpekat att det kan övervägas om elever som är antagna i årskurs 4 på dansarutbildningen ska garanteras sin utbildningsplats till och med årskurs 9. Det kan ifrågasättas om den utgällning av elever som kan bli följden av antagningsproven är förenlig med den obligatoriska skolans uppdrag och värdegrund. Erfarenheten efter ytterligare en antagningsomgång visar att problematiken kvarstår. Sammanlagt blev sju elever utgallrade inför årskurs 7 hösten 2015, tre från Kungliga Svenska Balettskolan, tre från Svenska Balettskolan i Göteborg och en elev från Svenska Balettskolan i Piteå.

1 Inledning

Av regleringsbrevet för 2015 framgår att Skolverket har i uppdrag att redovisa Rådet för dansarutbildnings verksamhet och kostnader läsåret 2014/15 senast den 15 oktober 2015. Redovisningen redogör för

- hur antagningen har organiserats och genomförts, resultatet av antagningen samt Skolverkets övriga uppgifter i samband med dansarutbildningen,
- hur rådet har bidragit till uppföljningen och utvecklingen av kvaliteten i dansarutbildningen och kostnaderna för antagningen och rådets verksamhet, samt
- en analys av kvaliteten i dansarutbildningen.

2 Bakgrund

Dansarutbildningen är i sin nya form inne på sitt femte läsår. Tre kommunala huvudmän – Göteborgs kommun, Piteå kommun och Stockholms stad – har avtal med staten om att bedriva förberedande dansarutbildning i femåriga avtal som sträcker sig från 2011-2016. Därefter förlängs avtalen med ett år i taget om de inte sägs upp av någon av parterna. Stockholms stad har på samma sätt dessutom ingått avtal om att bedriva yrkesdansarutbildning. Höstterminen 2015 omfattas utbildningen för tredje året i rad av nio årskurser: årskurserna 4-9 på den förberedande dansarutbildningen samt år 1-3 på yrkesdansarutbildningen. På alla skolor finns en klass i varje årskurs av den förberedande dansarutbildningen utom i Piteå som endast har årskurs 4, 5, 6 och 7. Vid höstterminens början 2015 gick 205 elever på de tre skolorna på den förberedande dansarutbildningen (av 280 möjliga platser) och 40 på yrkesdansarutbildningen (av 66 möjliga platser). Svenska Balettskolan i Göteborg har 71 elever (av 115 möjliga), Kungliga Svenska Balettskolan har 107 elever (av 115 möjliga) och Svenska balettskolan i Piteå har 27 elever (av 50 möjliga).

3 Organisation, genomförande och resultat av antagningen

Enligt regleringsbrevet för 2015 ska Skolverket redovisa hur antagningen inför läsåret 2014/15 har organiserats och genomförts samt resultatet av antagningen.

3.1 Rådets beslut i samband med antagningen

Rådet för dansarutbildning hade under hösten 2014 fyra möten där beslut togs om:

- att kompletterande moment skulle användas vid antagningen till årskurs 7, 8 och 9,
- antal och datum för färdighetsproven, på respektive skola och årskurs,
- utformningen av färdighetsproven, deras innehåll och genomförande,
- utformningen av färdighetsproven till andra årskurser än årskurs 4 och 7 på den förberedande dansarutbildningen, deras innehåll och genomförande,
- organisering av hälsoundersökningen med tillägg för den allmänmedicinska undersökningen,
- utveckling av juryernas mall för minnesanteckningar,

- hantering av ansökningar om synnerliga skäl att göra prov vid annat tillfälle,
- förslag på juryernas sammansättning,
- att ta fram en standardiserad provlektion till antagningen till årskurs 7, och
- organiseringen av antagningen till de två nationella profilerna och de antagningar till andra årskurser än år 1 på yrkesdansarutbildningen som genomfördes i slutet av maj och början av juni 2015.

Arbetet med rekrytering av jurymedlemmar och pedagoger till proven påbörjades i oktober 2014. Sex rådsmedlemmar utgjorde en av rådet utsedd arbetsgrupp som arbetade med rekryteringen mellan rådsmötena. De gav förslag på tänkbara personer som Skolverket sedan anlidade till juryerna. Under våren 2014 har Rådet för dansarutbildning tagit beslut om antagning till den förberedande dansarutbildningen samt preliminär och slutlig antagning till yrkesdansarutbildningen. Vid ett sammanträde den 17 juni 2015 utvärderade rådet antagningsprocessen. De tre juryernas ordföranden samt skolornas konstnärliga ledare var inbjudna till mötet. De förslag som framfördes vid mötet men även andra skriftligen inskickade förslag, kommer att ligga till grund för utvecklingen av antagningsprocessen inför våren 2016.

3.2 Ändringar i förordningen (2011:7) om dansarutbildning

Den 3 mars 2015 trädde ändringar² i förordningen om dansarutbildning i kraft som innebär en möjlighet till antagning till andra årskurser och år, inrättande av nationella profiler på yrkesdansarutbildningen samt att hälsoundersökningen ska omfatta både allmänmedicinsk och ortopedisk bedömning.

3.3 Planeringen av färdighetsproven

I samråd med skolorna fastställde Rådet för dansarutbildning sista datum för ansökan till dansarutbildningen inför höstterminen 2015 till den 2 februari 2015, samt datum för färdighetsproven. Sammanlagt planerades 26 olika provomgångar under våren 2015.

Rådet för dansarutbildning beviljade utifrån synnerliga skäl sju sökande att göra sina färdighetsprov vid ett senare tillfälle. Därför arrangerades en gemensam provdag den 31 maj i Stockholm. Som synnerliga skäl beaktades i förväg anmäld skada eller sjukdom eller andra omständigheter som var bestämda före sista datum för ansökan och som förhindrade den sökande att närvara.

Ändringarna i förordningen om dansarutbildning gjorde att det för första gången var möjligt att söka till restplatser i årskurs 5, 6, 8 och 9 på den förberedande dansarutbildningen samt år 2 och 3 på yrkesdansarutbildningen. Våren 2015 planerades antagningen till dessa årskurser och år att äga rum i samband med den antagning

---

² Förordning (2015:15) om ändring i förordningen (2011:7) om dansarutbildning

som anordnas för de sökande som beviljats göra sitt prov vid ett senare tillfälle. Sista datum för ansökan till andra årskurser och år beslutades till den 15 april 2015.

3.4 Antalet ansökningar

Det totala antalet sökande till dansarutbildningen höstterminen 2015 var 289. Antalet sökande minskade jämfört med 2014 då 303 sökte. Med nya antagningar till andra årskurser och år än årskurs 4 och 7 samt år 1 inräknade sökte dock totalt 345 elever till dansarutbildningen höstterminen 2015. Den största ökningen har skett till årskurs 4 i Stockholm medan en minskning till årskurs 4 i Piteå och till åk 7 i Stockholm kan noteras. Till yrkesdansarutbildningen minskade antalet ansökningar till 58 sökande 2015 från att ha legat på cirka 75 sedan 2012. Antal ansökningar per skola och årskurs redovisas i bilaga 1.

3.5 Färdighetsprovets utformning

Rådet för dansarutbildning beslutade hösten 2014 om färdighetsprovets utformning med tidigare års erfarenheter och utvärderingar av antagningsprocessen som underlag. De sökande delas in i grupper om 15-18 som tillsammans deltar i en danslektion under ledning av en danslärare. Efter varje lektion bedömer juryn vilka sökande som har kvalificerat sig för nästa provomgång. Ett färdighetsprov består av flera provomgångar som avslutas med ett slutprov där juryn bedömer vilka sökande som bedöms kunna tillgodogöra sig utbildningen och som rekommenderas bli antagna av Rådet för dansarutbildning.

Efter varje färdighetsprov fick de sökande/vårdnadshavarna ett skriftligt besked att ta med och öppna hemma för information om den sökande gick vidare till nästa provomgång. Skolverket underströk, vid varje tillfälle, vikten av att beskedet skulle öppnas i hemmet.

Vårdnadshavare vars barn fått negativt besked har rätt att få ta del av en motivering. Rådet har beslutat om utformningen av det formulär som används vid den skriftliga motiveringen. Skolverkets handläggare erbjuder vid behov också en muntlig återkoppling med mer detaljerad information om vad juryn grundat sin motivering på. Skolverket har gett återkoppling på juryns bedömning, skriftligt eller/och muntligt, till 29 vårdnadshavare och sökande i samband med antagningarna 2015.

Ändringarna i förordningen om dansarutbildning som trädde i kraft den 3 mars 2015 innebar att en extra antagning som arrangerades med kort varsel. Den ägde rum från den 30 maj till och med den 3 juni. De extra färdighetsproven förlades i år till Stockholm eftersom det inte var möjligt att ytterligare en gång åka med juryerna till övriga utbildningsorter. Våren 2016 kommer färdighetsproven till andra årskurser kunna genomföras på respektive utbildningsort i samband med den ordinarie antagningen.

3.6 Juryernas sammansättning och verksamhet

Rådet beslutade under hösten 2014 om antalet jurymedlemmar för respektive jury. Rådet bedömde att juryer med fler ledamöter tillsammans bättre skulle kunna hinna uppfatta de sökandes alla färdigheter inom de områden som bedömningsgrunderna omfattar. Det har liksom tidigare varit angeläget att jurymedlemmarna skulle vara förtrogna med dansundervisning och ha kunskaper och erfarenheter av barns och ungdomars generella utveckling och färdighetsutveckling i dans. Ambitionen har också varit att få en balans mellan personer som har sin främsta kompetens inom klassisk balett och personer som har den inom modern nutida dans. Skolverkets bedömning är att en god balans har kunnat uppnås.

Skolorna har utifrån tidigare inkomna önskemål nu i högre grad varit representerade i juryerna. De konstnärliga cheferna för den klassiska baletten och den moderna nutida dansen på Kungliga Svenska Balettskolan ingick exempelvis i yrkesdansarjuryn. Den konstnärliga ledaren för den förberedande dansutbildningen i Piteå ingick i juryn för årskurs 4. Två lärare från skolan i Stockholm och en lärare från skolan i Göteborg ingick i juryn till årskurs 4. En lärare och den konstnärliga ledaren för klassisk balett från skolan i Stockholm ingick i juryn till årskurs 7.

Jurymedlemmarna redovisas i bilaga 2.

3.7 Administration

Antagningsprocessen till dansarutbildningen medför en betydande administration. Under arbetets gång skickade Skolverket ut ett stort antal skrivelser till de sökande och till vårdnadshavarna. Totalt har i år, tillsammans med antagningen till andra årskurser, 176 olika formulär och mallar för de olika beskederna och kallelserna använts. Antagningen till andra årskurser än tidigare, medförde en ökning av cirka 100 olika formulär och mallar. Utformande av formulär och insamlandet av information från de sökandes danslärare till det kompletterande momentet för sökande till årskurs 7, 8 och 9 tillkom. Administrationen har också innefattat viss bokning av resor och hotell, hantering av arvodesräkningar, traktamenten, uppdragsavtal, utlägg för jurymedlemmarna och Rådet för dansarutbildning och ansökningar om SINK - särskild inkomstskatt för utomlands bosatta. Diarieföring och arkivering av ansökningar och andra dokument samt administration av implementeringskonferensen ingår också i den administration som Skolverket sköter för Rådet för dansarutbildning.

3.8 Utökad hälsoundersökning

För att bli antagen till dansarutbildningen krävs en godkänd hälsoundersökning. Ändringen i förordningen om dansarutbildning medförde att en allmänmedicinsk undersökning ska göras förutom den tidigare ortopediska undersökningen.

Till yrkesdansarutbildningen beslutade rådet att i enlighet med rekommendationer från Riksidrottsförbundet att göra EKG-screening och efterfråga sjukdomshistorik utifrån ett formulär som är framtaget av Riksidrottsförbundet. Inför antagning till den förberedande dansarutbildningen beslutades att en auskultation av hjärta och lungor ska göras vid sidan om efterfrågan av sjukdomshistoriken.

Alla sökande som juryerna rekommenderade till antagning fick godkänd hälsundersökning.

3.9 Resultat av antagningen

Enligt de avtal med regeringen som Svenska Balettskolan i Göteborg och Kungliga Svenska Balettskolan har, kan skolorna ha totalt 115 elever vardera på den förberedande dansarutbildningen. Svenska Balettskolan i Piteå har enligt sitt avtal möjlighet att ha totalt 50 elever. Kungliga Svenska Balettskolan har dessutom möjlighet att ha 66 elever på yrkesdansarutbildningen.

Rådet för dansarutbildning beslutade om preliminär antagning till yrkesdansarutbildningen vid sitt sammanträde den 23 februari och om antagning till den förberedande dansarutbildningen den 26 mars. Rådet beslutade om slutlig antagning till yrkesdansarutbildningen den 17 juni, efter att de sökandes behörighet till gymnasieskolan prövats av Skolverket.

Sammanlagt antogs preliminärt 24 sökande till yrkesdansarutbildningen hösten 2015, 10 till nationell profil klassisk balett och 14 till nationell profil modern nutida dans. Ytterligare en sökande antogs till nationell profil klassisk balett i samband med den extra antagningen. Sex sökande till profil klassisk balett och en sökande till profil modern nutida dans valde ändå att inte påbörja utbildningen vid höstterminens början. Tre av dessa kom från Kungliga Svenska Balettskolan och tre kom från Svenska Balettskolan i Göteborg. Den sökande som inte påbörjade den moderna nutida profilen kom från Svenska Balettskolan i Göteborg. Den främsta orsaken till att de antagna inte påbörjade sin utbildning, trots att de var antagna, var liksom tidigare år att de bedömde att andra dansutbildningar, men även andra gymnasieprogram, kunde ge dem en utbildning som bättre motsvarade deras behov och förväntningar. Skolverkets bedömning är att det även fortsättningsvis är viktigt att skolan analyserar orsakerna till att en så förhållandevis stor andel av de antagna bedömer att de kan få en bättre utbildning i andra skolor och därefter vidtar åtgärder för att det inte ska ske i lika stor omfattning.

Vid den extra antagningen till andra årskurser befanns åtta sökande kunna tillgodogöra sig utbildningen och bli antagna, Fördelningen var: fem sökande till årskurs 5, två sökande till årskurs 6 och en sökande till årskurs 8.

Antal antagna sökande 2011-2015 i den ordinarie antagningen redovisas i bilaga 3.

3.10 Genomströmning

Skolverket påpekade i regeringsredovisningen hösten 2014 att skolorna bör analysera orsakerna till det förhållandevis stora antal elever som slutar på dansarutbildningen under den period de är antagna till och därefter vidta åtgärder för att minska avhoppet.

Skolverket har under hösten 2015, genom en överenskommelse med Gymnastik- och Idrottshögskolan i Stockholm, påbörjat ett arbete med att följa upp orsakerna till den i vissa delar bristande genomströmningen på dansarutbildningen. Resultatet ska redovisas senast den 29 januari 2016. Skolverket bedömer att det också är mycket angeläget att skolorna analyserar genomströmningen på respektive skola inom ramen för sitt systematiska kvalitetsarbete. Vid samtal med skolorna menar skolledningarna i Göteborg och Stockholm att det finns lika många orsaker till avhopp som antal elever som hoppar av. Tabeller över genomströmningen redovisas i bilaga 4.

3.11 Information och kommunikation

Under läsåret har den del av Skolverkets webbplats som rör dansarutbildningen succesivt uppdaterats med bland annat aktuell information om årets sökprocess och ändringarna i styrdokumentet.

Rådet för dansarutbildning har framfört önskemål till Skolverket om att på Skolverkets webbplats kunna utveckla informationen till allmänheten om rådets verksamhet. Skolverket har därför påbörjat ett arbete med att utveckla formerna för rådets information om sin verksamhet, på ett för allmänheten mer åtkomligt sätt.

En rad skrivelser har inkommit till Skolverket och Rådet för dansarutbildning. Dessa har främst kommit från enskilda vårdnadshavare och rört antagningsprocessen. Samtliga skrivelser som rört rådets ansvarsområde har diskuterats på rådets sammanträden men inte lett till att rådet ändrat antagningsprocessen eller frångått juryernas rekommendationer.

3.12 Skolverkets erfarenheter och iakttagelser under genomförandet av färdighetsproven och antagningen

Vid 2014 års utvärdering framkom synpunkter på att de konstnärliga cheferna vid Kungliga Svenska Balettskolan borde vara representerade i juryn för färdighetsproven till yrkesdansarutbildningen. Detta beaktades sedan av rådet vid utformningen av 2015 års antagning.

Följande synpunkter framkom bland annat vid 2015 års utvärdering:

- Alla skolornas konstnärliga ledare och chefer önskar fortfarande bli mer involverade i antagningen. De önskar delta i juryerna till samtliga årskurser och år.
- Antagningen till ”andra årskurser” bör genomföras på respektive utbildningsort.
- Återkopplingen till sökande som fått negativt besked bör tydliggöras genom att sökande och vårdnadshavare på ett mer detaljerat sätt tar del av juryns bedömning av färdighetsprovet.

Skolverket har beslutat om vissa ändringar i ämnesplanerna (SKOLFS 2015:31) för yrkesdansarutbildningen till följd av de ändringar i förordningen om dansarutbildning som innebär inrättandet av två nationella profiler i yrkesdansarutbildningen. Skolverket har också beslutat om nya ämnesplaner (SKOLFS 2015:33) med anledning av ändringen. Skolverket har också påbörjat ett arbete med att ändra bedömningsstödet för ovan nämnda ämnen. Tidplan för arbetet är ännu inte framtagen.

Skolverket har i tidigare års redovisningar påpekat att det kan övervägas om elever som är antagna i årskurs 4 på dansarutbildningen ska garanteras sin utbildningsplats till och med årskurs 9. Det kan ifrågasättas om den utgallring av elever som kan bli följden av antagningsproven är förenlig med den obligatoriska skolans uppdrag och värdegrund. Erfarenheten efter ytterligare en antagningsomgång visar att problematiken kvarstår. Sammanlagt blev sju elever utgallrade inför årskurs 7 hösten 2015, tre från Kungliga Svenska Balettskolan, tre från Svenska Balettskolan i Göteborg och en elev från Svenska Balettskolan i Piteå.

4 Kostnader för Rådet för dansarutbildnings verksamhet

Budgeten för rådets verksamhet har varit 3 200 000 SEK. Fördelningen av kostnaderna har varit:

- Administration och handläggning, Skolverkets personal – cirka 1 500 000 SEK
- Rådets sammanträden – cirka 250 000 SEK
- Färdighetsproven, juryer – cirka 1 250 000 SEK
- Implementeringskonferens – cirka 200 000 SEK

Skolverkets handläggning och administration av rådets verksamhet upptar huvuddelen av budgeten tillsammans med kostnaden för färdighetsproven. Skolverket genomför också en utvärdering av elevströmmarna inom dansarutbildningen.

5 Rådet för dansarutbildnings bidrag till uppföljningen och utvecklingen av kvaliteten i dansarutbildningen

Enligt regleringsbrevet för 2015 ska Skolverket redovisa hur rådet har bidragit till uppföljningen och utvecklingen av kvaliteten i dansarutbildningen.

5.1 Rådet för dansarutbildnings sammansättning

Enligt regeringens proposition (2010/11:19) *Ett steg framåt – en ny dansarutbildning* bör rådets ledamöter på olika sätt ha erfarenhet från det professionella dansarlivet, dansarutbildning och annan utbildning. Ledamöterna tillsätts genom beslut av chefen för utbildningsavdelningen på Skolverket. De kan komma från skolväsendet, från de operaanknutna dans- och balettscenerna, från andra fasta eller fristående institutioner, ensembler och kompanier eller från arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer inom danssfären. Representanter för dansbranschens olika aktörer inbjuds att nominera ledamöter till rådet. Hälften av ledamöternas förordnanden löper ut vartannat år. Flera rådsledamöter vars förordnanden gick ut i februari 2015 fick då förnyat förordnande. En ledamot avsåg våren 2015 uppdraget på grund av tidsbrist och arbete i utlandet. Rådets ordförande är tillsatt direkt av regeringen. Rådets sammansättning redovisas i bilaga 5.

5.2 Rådets funktion och verksamhet

Rådet för dansarutbildning ska enligt intentionerna i propositionen *Ett steg framåt – en ny dansarutbildning* (2010/11:19) vara ett forum där avnämarna och utbildningsanordnarna möts. Genom att dansprofessionen deltar i utvecklingen och uppföljningen av dansarutbildningen är tanken att förutsättningar skapas för en utbildning anpassad till yrkeslivets krav.

Rådet för dansarutbildning har under året följt utvecklingen i skolorna. Sju av rådets ledamöter och ersättare deltog också i den konferens där Rådet för dansarutbildning, juryerna och pedagogerna detaljplanerade färdighetsproven.

Flera medlemmar i Rådet för dansarutbildning har varit närvarande som åskådare vid färdighetsproven. Rådet har också haft en stående inbjudan att besöka skolorna. Under våren 2015 erbjöds rådsmedlemmarna att göra organiserade skolbesök, vilket också två rådsmedlemmar gjorde.

Rådets uppgift att besluta om antagningen till dansarutbildningen, utformningen av antagningsprocessen och val av juryer har liksom tidigare år tagit mest tid i anspråk och har varit det mest betydelsefulla sättet för rådet att påverka antagningens likvärdighet. Skolverkets bedömning är att antagningen de senaste åren har blivit allt-

mer likvärdig och rättssäker. Skolverket bedömer också att kompetensen i juryerna har ökat och att arbetet i juryerna kunnat vidareutvecklas på ett positivt sätt eftersom rådet de senaste åren till stor del valt jurymedlemmar som deltagit tidigare.

Rådet vill särskilt framhålla att en åtgärd i syfte att höja kvaliteten i dansarutbildningen är det standardiseringsmoment som har införts till antagningen till årskurs 7. I detta arbete har rådet kontrakterat en expert med gedigen internationell erfarenhet. Denne har utarbetat innehållet i färdighetsproven och sedan förmedlat detta till pedagoger vid de tre skolorna. Det gemensamma arbetet har också bidragit till ett förbättrat samarbete mellan skolorna och tydliggjort vad som krävs för att eleverna ska kunna tillgodogöra sig utbildningen och hålla en internationellt konkurrenskraftig nivå.

6 Analys av kvaliteten i dansarutbildningen

Enligt regleringsbrevet för 2015 ska Skolverket redovisa en analys av kvaliteten i dansarutbildningen.

6.1 Metod

Som underlag för analysen har Skolverket genomfört intervjuer med lärare, skolledningar och representanter för huvudmännen. Elever och danslärare har intervjuats i separata grupper. Skolverket har anlitat två experter för observation av dansundervisningen, en i klassisk balett och en i modern nutida dans. Experterna har också samtalat med lärare och elever i anslutning till lektionsbesöken. Intervjuerna och observationerna är gjorda under vårterminen 2015.

Kvaliteten i utbildningen tolkas i detta uppdrag som utbildningens beskaffenhet och egenskaper. Syftet har varit att lyfta fram samband för att skapa ökad insikt i dansarutbildningens möjligheter och problemområden.

6.2 Nuläge

Den nya dansarutbildningen infördes hösten 2011. De första eleverna som har gått den nya utbildningen i sin helhet kommer att avsluta sin utbildning och få sin yrkesexamen år 2020. Först då kan vi fullt ut se effekten av den nya utbildningen. Skolverkets slutsats är dock att dansarutbildningen efter fyra år står på en mer stabil grund än tidigare och utvecklas i en positiv riktning.

Arbetet med att utveckla nedanstående förutsättningar är enligt Skolverkets bedömning också fortsatt en av skolornas och huvudmännens viktigaste uppgifter:

- Ett högt antal sökande till utbildningarna för att hitta fler barn och ungdomar med danstalang.

- Riktade informationsinsatser om dansarutbildningen till danslärare som arbetar med dansundervisning för mindre barn.
- Åtgärder för högre måluppfyllelse i undervisningen och i likabehandlingsarbetet och att informationen om ett positivt resultat av dessa åtgärder blir kända utanför skolorna.
- En högre andel elever som fullföljer sin utbildning.
- Förbättrade strategier för att lärarna och skolledningarna ska kunna hjälpa eleverna att behålla sin motivation för att dansa.
- Ännu fler kontakter mellan utbildningarna och dansprofessionen, främst i Göteborg och i Piteå, så att eleverna får nödvändiga erfarenheter och förebilder.
- En ökad samstämmighet om hur utbildningen ska utformas, både på den enskilda skolan (gäller främst skolan i Göteborg) och mellan skolorna.
- En högre och jämnare kvalitet i samtliga lärares undervisning och bemötande av eleverna.
- En högre och jämnare kvalitet på återkopplingen till eleverna om deras kunskaps- och färdighetsutveckling, genom konstruktiv coachning och formativ bedömning så att de kan utvecklas optimalt och behålla sin motivation för utbildningen.

6.3 Effekter av statens regleringar

Förordningen (2011:7) om dansarutbildning trädde i kraft den 1 februari 2011. Den har tidigare år implementerats på skolorna genom Skolverkets konferenser och av skolorna själva. Skolorna har läsåret 2014/15 fortsatt att planera sitt utbildningsupplägg utifrån de nya förhållandena.

Genom införandet av dansarutbildningen har Skolverket sedan 2011 noterat en positiv utveckling. Utvecklingen har dock kommit olika långt på de olika skolorna. Exempelvis är det positivt att den nya ledningen vid skolan i Stockholm aktivt arbetar med kvalitetsutveckling. Skolverket kan i år konstatera att skolan i Göteborg har en mer stabil situation eftersom den nuvarande rektorn som tillträdde i mars 2014 bland annat på ett tydligare sätt arbetat för att tydliggöra Svenska Balettskolans verksamhet för huvudmannen Göteborgs kommun. Kommunstyrelsen har också under året genomfört en utredning om skolans ekonomiska förutsättningar och framtida placering. Kommunstyrelsen rekommenderar en mer central placering i Göteborg. Det kan dock enligt kommunledningen genomföras först cirka år 2021. På skolan i Piteå har den konstnärliga ledningen fortsatt uppbyggnaden av den nya utbildningen genom ett föredömligt konstnärligt ledarskap.

Den nya antagningen har också blivit mer likvärdig och rättssäker. Den utökade kontakten mellan bransch och skola har bidragit till en fortsatt positiv utveckling. Det sker exempelvis genom sammansättningen av ledamöterna i Rådet för dansarutbildning, men också genom yrkesdansarutbildningens intensifierade kontakter

med Kungliga Operan, Regionteater Väst, Norrdans, Cullbergbaletten och Dans i nord där eleverna på yrkesdansarutbildningen genomför sitt arbetsplatsförlagda lärande.

6.4 Skolornas ekonomiska förutsättningar

Av 28 § förordningen om dansarutbildning framgår att: ”En kommun som i sin grundskola eller gymnasieskola antagit en elev från en annan kommun ska ersättas för sina kostnader för elevens utbildning av elevens hemkommun (interkommunal ersättning). Ersättningen ska motsvara anordnarens självkostnad. Kostnaden ska reduceras med erhållet statsbidrag.”

6.5 Urval av sökande

Juryn gör en helhetsbedömning av den sökande utifrån fem bedömningsgrunder. En helhetsbedömning ligger sedan till grund för bedömningen om den sökande har godtagbara förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. För antagningen till årskurs 7-9 får även kompletterande moment beaktas. Det kompletterande momentet utgörs av en bedömning av den sökandes utveckling inom dans de senaste tre åren utifrån underlag från den sökandes danslärare.

Inför färdighetsproven anordade Skolverket en tvådagarsutbildning för jurymedlemmar, danspedagoger och Rådet för dansarutbildning. Arbetet med att nå konsensus i hur bedömningsgrunderna ska tolkas och vilka färdigheter som är framgångsfaktorer för en framtida dansare har intensifierats, även om en del arbete återstår innan konsensus kan nås. Enligt de som utför hälsoundersökningen inför antagningen kan alla elever som börjar på skolorna åtminstone i någon omfattning delta i tåspetsundervisning. Lärarna i klassisk balett på skolorna håller inte alltid med om att det stämmer när eleverna sedan börjar sin utbildning. Skolverket kommer, under planeringskonferensen inför färdighetsproven våren 2016, att ta upp diskussionen om vad som krävs för att klara tåspetsundervisning.

Alla tre skolorna satsar i olika utsträckning och på olika sätt på att marknadsföra sin skola med flera utåtriktade projekt.

Skolverkets bedömning är att bedömningsgrunderna för färdighetsproven och en fortsatt utveckling av tillämpningen av dessa kommer att öka möjligheten att hitta de barn och ungdomar som bäst lämpar sig för dansarutbildningen. Alla tre skolorna är också sedan två år tillbaka representerade i juryerna antingen konstnärliga ledare/chefer eller danslärare. Skolornas danslärare menar vid intervjuer att deras bedömning om vilka sökande som bör bli antagna i de allra flesta fall överensstämmer med rådets och juryernas bedömningar.

6.6 Organisationen av skolornas arbete och utbildningens utformning

Utbildningens utformning styrs av förordningen om dansutbildning samt Skolverkets ämnes- och kursplaner för dansutbildning. Arbetet med implementering av regelverket pågår kontinuerligt på skolorna. Det sker också genom Skolverkets årliga implementeringskonferens där skolornas danslärare, skolledningar och elevhälsoteam samlas.

Svenska Balettskolan i Göteborg

Svenska Balettskolan i Göteborg har från reformens införande haft många rektorsbyten men sedan 1,5 år har skolan haft samma rektor. Skolverkets bedömning är att utvecklingsarbetet på skolan tidigare har blivit lidande av de täta rektorsbytena. Den nuvarande rektorn har under de senaste 1,5 åren arbetat intensivt med att förbättra de ekonomiska förutsättningarna för skolans drift. Rektorn har också organiserat den övergripande verksamheten på skolan på ett tydligare sätt och infört nya anställningsvillkor med 40-timmarsvecka för danslärarna.

Ett konstnärligt råd, med representanter från lärarna, den konstnärliga ledningen och skolans dansföreställningsproducent har inrättats på skolan. Rådet är tänkt att vara ett forum för lärarna där de kan komma med idéer inom det konstnärliga området.

Under läsåret 2014/15 har arbetet med bedömning och betygssättning utvecklats genom att diskussioner förts mellan lärarna om hur de ska tolka kunskapskraven i kursplanen för dans. Skolledningen har också infört regelbundna möten för danslärarna. Trots det menar eleverna vid Skolverkets intervjuer att de saknar återkoppling på sin färdighetsutveckling i dans, särskilt uppdelat på de olika centrala innehållen i ämnet dans.

Flera lärare efterlyser vid intervjuer mer samarbete med Kungliga Svenska Balettskolan och med Svenska Balettskolan i Piteå. Lärare efterlyser också utökad tid för eleverna till dansträning och till modern nutida dans. De framhåller också att den moderna nutida dansen bör återfå ackompanjemang av musiker.

Samarbetet på skolan för att formulera en gemensam vision för dansen har enligt lärarna ännu inte påbörjats. Lärarna framförde också vid Skolverkets intervjuer att den konstnärliga ledningen bör vara mer aktiv genom att personligen följa danslärarnas arbete och ge regelbunden feedback på deras undervisning i förhållande till den önskvärda utvecklingen hos eleverna. Enligt lärarna borde den konstnärliga ledaren på skolan också ha en egen plan för hur skolan ska utvecklas och inte endast som, enligt dem, nu är fallet vara inriktad på administration. Det önskade arbetssättet skulle enligt danslärarna bidra till att den konstnärliga ledaren skulle få ökad legitimitet hos personalen. Enligt uppgifter från skolledningen har skolan

inför höstterminen 2015 förstärkt den konstnärliga ledningsfunktionen genom att en biträdande dansledare har fått en mer samordnande roll.

Svenska Balettskolan i Piteå

I Piteå är dansutbildningen en mindre del i två större skolor. Eleverna i årskurs 4-6 hör till Norrmalmsskolan men har sin dansundervisning på Christinaskolan. Eleverna i årskurs 7 hör till Christinaskolan och har all undervisning där. Sedan den 1 januari 2015 finns en person som är särskilt ansvarig för dansdelen av utbildningen. Personen är samordnare med personalansvar för danslärarna och är även rektor för den kommunala musik- och dansskolan i Piteå. Svenska Balettskolan i Piteå har en konstnärlig ledare anställd på halvtid som också har undervisning i klassisk balett.

Eleverna i årskurs 4-6 tillhör Norrmalmsskolan och har hittills ingått i vanliga klasser i teoriundervisningen. Inför hösten 2015 fanns enligt den konstnärliga ledaren planer på att danseleverna ska bilda egna årskursblandade klasser i årskurserna 4-6, för att underlätta schemaläggningen.

Utbildningsupplägget på Svenska Balettskolan har succesivt utformats under de tre år som utbildningen bedrivits i sin nya form. Kärnan i undervisningen är klassisk balett men eleverna möter även de andra tekniker som ingår i det centrala innehållet i kursplanen för ämnet dans. Vissa utbildningsinslag är lagda i perioder med gästlärare. Vid terminssluten ägnas en stor del av undervisningen till dansföreställningar.

Kungliga Svenska Balettskolan

Ledningen på Kungliga Svenska Balettskolan läsåret 2014/15 uppger i intervjuer att de fortsatt att utveckla organisationen med lärarteam och teamledare för att helhetssynen på elevernas utbildning ytterligare ska främjas. Alla tillsvidareanställda danslärare har numera semestertjänst med 40 timmars arbetsvecka. De ska dessutom arbeta fyra lördagar var under läsåret eftersom eleverna får undervisning även på lördagarna. Under läsåret 2014/15 har skolan bland annat arbetat vidare med undervisningens upplägg samt med bedömning och betygssättning. Danslärare berättade vid Skolverkets intervjuer att de samarbetar betydligt mer nu än för några år sedan. De önskar dock vidareutveckla samarbetet genom att få möjlighet att avsätta mer tid till att ta del av varandras lektioner och till att samplanera dansundervisningen.

Skolan har också infört periodisering av undervisningen i dans så att vissa av de centrala innehållen undervisas i perioder. Vissa veckor består vidare av intensivare träning och andra veckor av mindre intensiv träning. Elever menade dock vid intervjuer att periodiseringen inte fungerar i praktiken och särskilt inte i föreställningstider. Både skolledning och lärare framhåller att bestämmelsen om att elevernas skoldagar inte får överstiga åtta timmar begränsar möjligheterna att få med allt centralt innehåll i tillräcklig utsträckning.

Flera lärare menade att det hänt mycket positivt i skolans utveckling de senaste åren, men att det sällan kommuniceras till aktörer utanför skolan. Förhållandevis många elever tar danslektioner på kvällstid utanför skolan. Det skapar enligt både danslärare och skolledning problem därför att det ökar skaderisken. Elever som tar lektioner utanför skolan framhöll dock vid Skolverkets intervjuer att de gör så för att behålla sin motivation för dans och för att komplettera med en undervisning som skolan inte erbjuder.

Det konstnärliga chefskapet på Kungliga Svenska Balettskolan utövas enligt danslärarna främst genom att de konstnärliga cheferna anställer de lärare och koreografer som passar de stilar som skolan har och genom val av koreografier vid skolans föreställningar. De konstnärliga cheferna ger enligt intervjuade danslärare inte återkoppling på detaljer i lärarnas undervisning i önskad omfattning.

Vissa gemensamma diskussioner har förts på skolan om hur återkopplingen av elevernas kunskaps- och färdighetsutveckling kan utvecklas och hur lärarna bör hantera vissa elevers bristande motivation.

6.7 Undervisningens kvalitet och lärarnas kompetens

Observationer av undervisningen gjorda av Skolverket har visat att undervisningens kvalitet är varierande men fortsatt överlag högre och jämnare. Skolverkets experter, som observerat undervisningen och samtalat med skolledningarna och lärarna, konstaterar att skolorna i stort håller en internationell nivå och bedöms kunna bidra till att den svenska dansutbildningen kommer att kunna återfå sitt tidigare internationellt goda anseende. Några åtgärder, som nämns nedan, återstår dock.

Dansexperternas observationer

Klassisk balett

Skolverkets expert för den klassiska balettundervisningen³ observerade dansundervisning på dansutbildningen för andra gången. Den första gången var våren 2012 då de flesta eleverna fortfarande tillhörde den dansutbildning som bedrevs enligt tidigare bestämmelser. Experten bedömde i år att eleverna i årskurs 7-9 generellt var i teknisk nivå med motsvarande skolor i andra länder. Däremot borde arbetet med att förbättra elevernas rörlighet och smidighet öka. Vidare konstaterades att det sedan 2012 gjorts flera ändringar i positiv riktning. Bland annat har nya lärarkrafter tillkommit och flera balettlektioner i de yngre åren har en assisterande lärare i danssalen. Experten uppfattade också att eleverna var starkare och bättre tränade än 2012. Samtidigt såg experten ett behov av att förnya tåspetsträningen på alla skolorna. En förebild kunde enligt experten vara den mer stärkande och långsamma metod i de första åren som National Ballet School och Eva Draw på Det

---

³ Nils Balle, Konstnärlig ledare på Tivoli Ballet Skole, Köpenhamn.

Kongelige Teaters Balletskole i Köpenhamn arbetar utifrån. Experten menade också att skolorna med fördel kunde arbeta mer med koordination i de yngre åren. Det är också viktigt att utveckla det konstnärliga arbetet, på främst skolorna i Göteborg och Piteå, men också i Stockholm. Eleverna bör därför få fler tillfällen att medverka i större eller mindre föreställningar för att vänja sig vid publik. Det är viktigt för deras konstnärliga utveckling men också för att öka motivationen för utbildningen hos eleverna. Observatören bedömde att skolorna generellt har skickliga lärare från olika bakgrunder inom dans. Det är en styrka, men samtidigt saknas ofta samordning och en röd tråd i undervisningens upplägg. Observatören saknade också mental träning i utbildningen.

På Svenska Balettskolan i Göteborg konstaterade observatören att undervisningen var väl utformad och att de flesta lärarna uppfattades som professionella, med ett stort engagemang för sin undervisning. Däremot framhöll observatören att skolan saknar praktisk danskonstnärlig ledning och samordning. Det visade sig bland annat i de första kontakterna med skolan och svårigheterna med att bestämma datum för observationsbesöket och att få till stånd en plan för besöket. Observatören menade att denna svaghet även fanns under 2012 och att ingen väsentlig förbättring skett. Observatören menade också att balettundervisningen generellt hade för långa uppvärmningar och att balettekniken därför fått stå tillbaka.

De flesta lektioner som observerades på Svenska Balettskolan i Göteborg innehöll funktionella och utvecklande moment och lärarnas kontakt med eleverna var god. Flera lärare framhöll vid samtal med observatören vikten av att kombinera tekniken med ett medvetet konstnärligt uttryck. Observatören bedömde också att de yngre eleverna och generellt pojkarna, hade en för sin ålder god färdighetsnivå medan de äldre eleverna inte i alla delar höll en tillräckligt hög nivå i balett. Enligt samtal med lärare kunde orsaken vara att de hade haft många olika balettlärare under åren på skolan. Observatören bedömde också att i viss undervisning saknades samhörighet mellan läraren och eleverna, eftersom läraren enligt bedömningen inte verkade nå fram till eleverna med sitt budskap. Några lärare kunde enligt observatören också med fördel lägga mer fokus på arbetet med funktionell utåtrotation och kvaliteten i fotarbetet.

Vid Svenska Balettskolan i Piteå konstaterade observatören att eleverna får en bra undervisning, men att elevernas styrka, koordination och medvetenhet om den professionella inriktningen på utbildningen varierar. Tillkomsten av ytterligare en balettlärare har varit positivt för skolan. En styrka för skolan är också att danslärarteamet är litet och väl samordnat när det gäller utveckling, syllabus och inriktning på balettundervisningen.

Observatören för klassisk balett konstaterade vidare att utbildningen på Kungliga Svenska Balettskolan generellt håller en högre nivå jämfört med 2012 samt att lärarnas insatser är mer koordinerade än tidigare. Dessutom observerades en mer synlig dialog med eleverna och danslärarna efterfrågade i högre grad elevernas re-

flektioner, vilket bedömdes som positivt. Han bedömde också att undervisningen i årskurserna 4-9 bedrivs av skickliga lärare som har en god dialog med eleverna, att lektionerna hade ett bra innehåll och att eleverna verkade trivas. I de tidigare årskurserna saknades i vissa fall övningar för att lösa upp läsningar i bröstkorget vilket medförde att elevernas axlar dras framåt. I de senare årskurserna saknades töningsövningar för ökad rörlighet. Balettundervisningen på yrkesdansutbildningen håller enligt observatören en god internationell nivå. I vissa fall bör dock arbetet med de konstnärliga uttrycken förbättras.

Modern nutida dans

Skolverkets expert för den moderna nutida dansen⁴ var i år densamma som tidigare år, vilket har möjliggjort att hon kunnat följa utvecklingen under fyra år. Observatören konstaterade att en kvalitetsförstärkning skett både för den klassiska baletten och för den moderna nutida dansen genom att förberedande träning inför modern nutida dans har införts i årskurserna 4-5.

Observatören påpekade att Svenska Balettskolan i Göteborg delvis fått en ny och bättre syn på hur den moderna nutida dansen bör vara utformad och att lärarens undervisning utvecklats i positiv riktning. Liksom hon tidigare har påpekat bör undervisningen i modern nutida dans omfatta mer än en lektion i veckan för den enskilda eleven. En lektion i veckan räcker inte för att eleverna ska kunna uppnå de kunskapskrav som kursplanen för ämnet dans på den förberedande dansutbildningen har. Från och med höstterminen 2015 har skolan dubblat antalet lektioner i modern nutida dans. Skolverkets expert bedömer att det bör ge en positiv effekt. Eleverna behöver också få möta andra förhållningssätt och stilar i den moderna nutida dansen. De yngre eleverna bör enligt experten också få möta en rörelseträning som ger begreppskunskap inom den moderna nutida dansen och en träning i att arbeta självständigt som förbereder dem inför den kommande yrkesdansutbildningen. Dessutom bör eleverna enligt observatören få tillfälle att arbeta med levande musik som ackompanjemang. Observatören rekommenderar också ett utökat samarbete med fysioterapeuten när det gäller undervisningens upplägg för att undvika skador. Att få till stånd en fungerande konstnärlig ledning och en samordning av dansen på skolan är enligt observatören en av de grundläggande förutsättningarna för att förbättra skolans kvalitet.

Svenska Balettskolan i Piteå har fått tillskott av en ny lärare i modern nutida dans som enligt observatören utgör en god förbild för eleverna och samtidigt har koppling till den professionella dansvärlden. Eleverna har enligt observatören utvecklats mycket positivt sedan förra året vilket är ett gott betyg för dansundervisningen. Eleverna arbetar nu på ett helt nytt sätt och med en större medvetenhet och har goda förutsättningar att bli professionella dansare. Skolan bör dock diskutera hur undervisningen i akrobatik ska organiseras för att den ska stödja den övriga dansundervisningen.

---

⁴ Gun Román, f.d. högskolelektor på Dans- och Cirkushögskolan i Stockholm

Observatören kunde vidare även i år konstatera att lärarna i modern nutida dans på Kungliga Svenska Balettskolan är välmeriterade och skickliga. Det har enligt observatören inneburit att eleverna i årskurs 7 är mer motiverade och vågar pröva nytt. Eleverna i årskurs 7-9 får ta del av konstnärlig forskning vilket också innebär att de bli fysiskt och mentalt förberedda för vidare utveckling i ämnet. Det finns dock grupper av elever som är omotiverade för den moderna nutida dansen och endast intresserade av den klassiska baletten, vilket inte anses bra för en framtida karriär som yrkesdansare. Den moderna nutida dansen på yrkesdansarutbildningen håller enligt observatören en hög professionell nivå och är en mycket god konstnärlig scenisk förberedelse inför ett kommande yrkesliv eller fortsatt utbildning.

Skolverkets intervjuer

Skolverkets bedömning är att skolledningarnas och de konstnärliga ledarnas/chefernas pedagogiska ledarskap, i meningen att de ska coacha lärarna för en gemensam konstnärlig vision, i hög utsträckning påverkar den samlade kvaliteten i lärarnas undervisning. De konstnärliga cheferna i Stockholm tillbringar enligt både danslärare och elever fortfarande inte tillräckligt med tid i danssalarna för att kunna ge relevant återkoppling på dansundervisningen och för att kunna följa varje elevs utveckling.

Även om den generella kompetensen hos lärarna på framför allt skolorna i Piteå och Stockholm, har höjts betydligt senare år, så har både elever och skolledningar vid intervjuer uppgett att det fortfarande finns lärare som brister i sin förmåga att tillämpa vedertagen metodik och didaktik för elevens bästa. En viktig del i lärarnas kompetens är förmågan att ge eleverna bra coachning med tydlig framåtsyftande återkoppling av färdighets- och kunskapsutvecklingen. Ett positivt bemötande som bidrar till motivation och ger tillfälle till reflektion är också viktigt. Eleverna påpekade även det här året vikten av att lärarna inte favoriserar ett fåtal elever i sin undervisning, genom att exempelvis ge korrektioner bara till vissa elever och systematiskt låta bli att korrigerar andra. Enligt eleverna behandlar dock många lärare eleverna lika och har en bra undervisning som inspirerar och starkt bidrar till deras utveckling. Eleverna i de tidigare årskurserna är generellt mer positiva till sina lärares undervisning. Favoriseringen ger enligt eleverna oönskade effekter både personligt och i gruppen, främst för de som känner sig negligerade men också för de favoriserade eleverna.

Ett generellt problem för skolorna är elever som tappar sin motivation för dans. Det medför ofta att de hoppar av utbildningen. Ibland ligger orsakerna utanför skolans påverkansområde. Men enligt Skolverkets bedömning efter intervjuer med lärare, skolledningar och elever, ligger orsakerna också inom områden som skolan kan påverka.

Frågan om vad som skapar motivation för dans hos eleverna ställdes vid alla intervjuer. Det vanligaste svaret från skolledningar och lärare var att orsakerna till bris-

tande motivation ligger i elevernas personliga förhållanden utanför skolan eller att eleverna inte har tillfälle att se tillräckligt många dansföreställningar och därför inte har tillräckligt många professionella förebilder inom dans. Det vanligaste svaret från eleverna var däremot att det viktigaste för att skapa motivation för dans är ett uppmuntrande och för alla elever likvärdigt bemötande från danslärarna och att eleverna får adekvat återkoppling under lektionerna. En sådan återkoppling bör innehålla en instruktion om hur eleverna ska göra för att göra rätt. Viktigt är också att dansläraren sedan återkommer till eleven med sådana instruktioner tills eleven gör rätt. Eleverna menar: ”Ger lärarna inte upp om eleverna då ger eleverna inte heller upp om sig själva.” Skolverket anser att skolorna närmare bör analysera hur de under lektionstid kan arbeta för att höja och bibehålla alla elevers motivation och dansglädje.

Den konstnärliga ledaren i Piteå utövar enligt Skolverkets bedömning ett föredömligt konstnärligt ledarskap genom kontinuerlig personlig återkoppling till danslärarna och genom att nära följa upp varje elevs utveckling inom dans.

Det framkom, även i år, att många danslärare är mycket kompetenta och har en stor och bred erfarenhet av dans, som skulle kunna tas tillvara ännu mer vid de olika besluten på skolorna. Det gäller särskilt skolan i Göteborg.

Samarbetet mellan lärarna på Kungliga Svenska Balettskolan har utvecklats de senaste åren vilket ökar möjligheten att skapa en röd tråd i elevernas utbildning. Observatören för den moderna nutida dansen påpekar att kursplanen för ämnet dans i den förberedande dansutbildningen bör revideras eftersom flera delar av det centrala innehållet är beskrivna på en detaljnivå som riskerar att medföra att vissa stilar och danser riskerar att bli prioriterade på bekostnad av dansundervisning som mer följer dansens nutida utveckling. Skolverket har påbörjat ett arbete med att revidera kursplanen i dans för den förberedande dansutbildningen. Arbetet beräknas vara slutfört under läsåret 2015/16.

Eftersom jurymedlemmar från England, Norge, Tyskland och Nederländerna deltagit i årets färdighetsprov har skolorna haft ökade möjligheter att knyta internationella kontakter.

Svenska Balettskolan i Göteborg och Kungliga Svenska Balettskolan har mycket aktiva föräldraföreningar.

Vid Skolverkets intervju var föräldraföreningen i Göteborgs representanter överlag nöjda med lärarnas engagemang för sina elever. De menade också att eleverna nu är mer fokuserade på dans än för några år sedan. De efterlyste dock även detta år att utvecklingen av skolan ska ta fart genom en stärkt ledningsfunktion. I övrigt framförde de följande synpunkter:

- Lärarnas återkoppling till eleverna på deras kunskapsutveckling bör förbättras.

- Skolan bör på ett effektivare sätt förbereda eleverna på antagningarna till årskurs 7.
- Undervisningen i dans bör vara mer individuellt inriktad för att möta alla elever på deras egen färdighetsnivå.
- Skolan bör ta fram en strategi för att förhindra avhopp från utbildningen.
- Skolan bör ha en plan för att förebygga skador och för hantering av rehabilitering.

Föräldraföreningen vid Kungliga Svenska Balettskolan driver också många olika frågor. De gör bland annat en enkät där de frågar både elever och lärare om hur de upplever skolans kvalitet. Svarsfrekvensen på föräldraenkäten var 53 procent och på elevenkäten 37 procent. Vid årets intervju med föräldraföreningens styrelse framfördes följande synpunkter:

- Eleverna i grundskolans årskurs 7-9 är mycket motiverade men saknar ibland inspiration från dansundervisningen.
- Eleverna bör göras mer delaktiga i sin utveckling.
- Skolledningen bör i ökad utsträckning ta till sig kritik.
- Likvärdigheten i utbildningens kvalitet mellan klasserna på skolan brister.
- Det bör finnas individuella utvecklingsplaner även för dansen.

Skolverkets slutsats utifrån de genomförda intervjuerna är att samarbetet mellan skolorna och föräldraföreningarna har utvecklats i positiv riktning.

6.8 Kontakten mellan branschen och utbildningarna

Cullbergbaletten och Kungliga Operan har inskrivet i sina regleringsbrev att de ska ta emot elever från Kungliga Svenska Balettskolan för arbetsplatsförlagt lärande, apl. Alla elever hade läsåret 2014/15 arbetsplatsförlagt lärande i minst 15 veckor. Vissa av dem hade ett halvår eller mer av utbildningen i år 3 förlagt till en arbetsplats.

Apl-platser för elever vid Kungliga Svenska Balettskolan läsåret 2014/15:

(Sammanlagt har 10 elever genomfört apl läsåret 2014/15. Några elever har delat sin apl mellan flera arbetsplatser.)

Kompani:	Antal elever:
Kungliga Operans Balett, Stockholm	4
Koreograf Susanne Jaresand, Kulturhuset Stockholm	2
Dans i Nord, Piteå	6
Koreograf Mats Ek, Dansens hus	1
NUDANS, GöteborgsOperans danskompani	2

Skolans konstnärliga chefer har ansvar för anskaffningen av apl-platser. Varje elev har en handledare som är danslärare på skolan samt en handledare på arbetsplatsen.

Skolans handledare besöker, enligt uppgifter från skolledningen, regelbundet arbetsplatsen och inhämtar bland annat apl-handledarens omdöme om elevens prestationer inför betygssättningen. Skolans handledare har också ansvar för att bedöma vilka av kursernas kunskapskrav som ska bedömas på arbetsplatsen och vilka som ska bedömas inom ramen för skolans undervisning. Handledarna har inte genomgått Skolverkets handledarutbildning.

Det finns möjlighet lägga upp yrkesdansutbildningen som lärlingsutbildning med början i år 1, 2 eller 3. Det förutsätter dock att elevens utbildning på arbetsplatsen i tid uppgår till mer än hälften av utbildningen från det att de påbörjade sin lärlingsutbildning. Flera branschföreträdare framhåller att femton veckors apl är en för kort tid för att eleverna ska få de kunskaper och erfarenheter från arbetslivet som en anställning kräver. De förespråkar i stället ett år som lärling för att ge eleverna mer erfarenhet av det professionella danslivet och dansproduktioners specifika förutsättningar. Skolan hade sommaren 2014 för avsikt att påbörja ett arbete med att utforma en lärlingsutbildning på yrkesdansutbildningen i enlighet med gällande regelverk. Enligt uppgift från skolledningen sommaren 2015 har det arbetet ännu inte påbörjats.

6.9 Övergripande slutsats

Skolverkets bedömning är att effekterna av reformeringen av dansutbildningen är positiva. Det visar sig bland annat genom att allt fler elever får göra praktik/apl på Kungliga Operan och andra välrenommerade institutioner och kompanier och att fler elever enligt intervjuvaren är nöjda med sin undervisning. Det visar sig också genom att Stockholmskolan, enligt intervjuvar, de senaste åren fördjupat diskussionen om hur de kan arbeta med elevernas motivation för dans. Samtidigt bör skolorna analysera hur de ska arbeta för att minska avhoppet från utbildningen, framför allt genom att ta fram strategier för danslärarnas arbete med elevernas motivation för dans men också genom att fortsatt sträva efter att öka förtroendet för dansutbildningen hos elever och föräldrar.

Skolverkets slutsats är även i år att det är av stor vikt att de olika parter som verkar för dansutbildningens utveckling, föräldrar, lärare, skolledningar, huvudmän och Rådet för dansutbildning, är klara över vem som ska göra vad och samtidigt ha respekt för varandras roller och uppgifter. Endast genom samarbete, respekt och acceptans för varandras arbete kan maximal gemensam kraft och energi frigöras för utvecklingen av dansutbildningen. Samarbete och respekt har i ökad utsträckning präglat arbetet det senaste året även om mycket arbete fortfarande återstår innan alla parter når konsensus om hur Sverige ska utbilda internationellt konkurrenskraftiga dansare inom både klassisk balett och modern nutida dans.

Tradition inom dansutbildningsområdet konfronteras mot förnyelse av dansutbildningen i en process som äger rum även i andra länder.⁵ Den förberedande dansutbildningen i Sverige skiljer sig dock från de flesta andra länders professionella dansutbildningar genom att man infört förberedande undervisning i modern nutida dans för mindre barn och redan från 9 års ålder.

Frågor om den fortsatta förnyelsen av dansutbildningen och vad som bör styra utvecklingen förs kontinuerligt inom bransch och utbildningar. Dessa frågor har efter införandet av dansutbildningen kontinuerligt också väckts av juryer, Rådet för dansutbildning och skolorna.

- Ska antagning av elever med andra fysiska förutsättningar än vad som tidigare varit vanligt inom främst den klassiska baletten förändra utbildningens utformning och innehåll?
- Ska alla kvinnliga elever kunna delta i tåspetsträning fullt ut? Kan det anses lika naturligt att vissa kvinnliga elever inte gör det som att pojkarna inte gör det?
- Kan klassisk balett för dessa kvinnliga elever vars fötter inte fungerar i tåskor utgöra en viktig träningsform, redan i den förberedande dansutbildningen, samtidigt som de elever som kan delta i tåspetsträning fullt ut siktar på en karriär som ballerina?

---

⁵ Konferensen Beyond Ballet Why and How, 15 – 18/4, 2015 i Arnhem, Nederländerna

7 Behov av uppföljning inför kommande års analyser av kvaliteten i dansarutbildningen

Skolverkets bedömning är att följande områden kommer att bli viktiga att analysera av Skolverket:

- Uppföljningsstudier av vart eleverna tar vägen efter skolan och vilka resultat de uppnår.
- Avhopp från utbildningen och orsakerna till avhoppet.
- Orsakerna till att en förhållandevis stor andel av de antagna till yrkesdansarutbildningen bedömer att de kan få en bättre utbildning på andra skolor.

Skolverkets bedömning är att följande områden kommer att bli viktiga att analysera för de huvudmän som bedriver dansarutbildning:

- Rådets urval av elever vid antagningen och effekterna av urvalet på skolornas upplägg och inriktning av dansundervisningens centrala innehåll.
- Kopplingen mellan dansarutbildningens utformning och resultat av aktuell forskning om träning inom idrotten.
- Kopplingen mellan dansarutbildningen och aktuell forskning från högskolor inom dansområdet.
- Kopplingen mellan dansarutbildningens utformning och nya rön inom idrottspsykologin.
- Influenser från framgångsrika dansutbildningar i utlandet.
- Fortsatt kompetensutveckling för lärarna om hur återkoppling på elevernas färdighetsutveckling bäst ska utformas.

Efter de första fyra åren av implementering av dansarutbildningen föreslår Skolverket att regeringen överväger att i framtiden ge Skolverket i uppdrag att redovisa Rådet för dansarutbildnings verksamhet och kostnader vart tredje år.

Anna Ekström
Generaldirektör

Eva Eriksson
Undervisningsråd

I ärendets slutliga handläggning har Kjell Hedwall i Skolverkets ledningsgrupp deltagit.

Antal ansökningar

Bilaga 1

	2015	2014	2013	2012	2011	2015	2014	2013	2012	2011	2015	2014	2013	2012	2011
	Totalt	Totalt	Totalt	Totalt	Totalt	Flickor	Flickor	Flickor	Flickor	Flickor	Pojkar	Pojkar	Pojkar	Pojkar	Pojkar
Åk 4															
Sthlm	94	77	59	77	88	73	62	45	62	82	21	15	14	15	6
Gbg	50	52	54	53	50	44	42	46	47	43	6	10	8	6	7
Piteå	18	28	20	12	-	15	25	19	12	-	3	3	1	0	-
Åk 5															
Sthlm	16					14					2				
Gbg	7					6					1				
Piteå	5					5					0				
Åk 6															
Sthlm	5					5					0				
Gbg	6					6					0				
Piteå	3					3					0				
Åk 7															
Sthlm	40	58	41	35	28	32	56	34	26	18	8	2	7	9	10
Gbg	19	15	30	20	25	16	12	20	14	18	3	3	10	6	7
Piteå	10	-	-	-	20 ¹	10		-	-	19	0		-	-	1
Åk 8															
Sthlm	9					9					0				
Gbg	2					2					0				

¹ Eftersom ingen sökande blev antagen till den förberedande dansrutbildningen i årskurs 7 i Piteå vid antagningen 2011, utökade huvudmannen sitt avtal om att bedriva utbildning även till årskurs 4-6 för att från 2012 successivt bygga ut utbildningen från årskurs 4 och uppåt. Därför har ingen antagning till årskurs 7 i Piteå skett förrän inför hösten 2015.

Antal ansökningar

Bilaga 1

	2015	2014	2013	2012	2011	2015	2014	2013	2012	2011	2015	2014	2013	2012	2011
	Totalt	Totalt	Totalt	Totalt	Totalt	Flickor	Flickor	Flickor	Flickor	Flickor	Pojkar	Pojkar	Pojkar	Pojkar	Pojkar
Åk 9															
Sthlm	2					2					0				
Gbg	1					1					0				
YRK År 1	58	73	75	76	113	53	60	62	63	106	5	13	13	13	7
Balett 1:a	38														
Mod 1:a	20														
YRK År 2															
Balett 1:a	0					0					0				
Mod 1:a	5					5					0				
YRK År 3															
Balett 1:a	1					1					0				
Mod 1:a	0					0					0				
Samt- liga ord	289	303	279	273	324		257	226	224	286		46	53	49	38
Inkl. extra ant.	351					302					49				

Juryerna har i antagningen 2015 haft följande medlemmar:

För färdighetsprov till årskurs 4, 5 och 6:

- Ordförande: Elisabet Sjöstedt Edelholm, högskolelektor i dans, Dans- och Cirkushögskolan
- Ledamöter: Brendan Collins, dansare och pedagog, Kungliga Svenska Balettskolan
Christel Hansson Björkegren, dansare och pedagog
Camilla Wiehen, högskoleadjunkt i dans för barn och unga, Dans- och Cirkushögskolan, Kungliga Svenska Balettskolan
Emma Idén, konstnärlig ledare Svenska Balettskolan Piteå
Mauro Rojas, dansare och pedagog Svenska Balettskolan Göteborg
Diane van Schoor, f.d. Royal Ballet School England
- Pedagoger: Pirjo Blomqvist, Kungliga Svenska Balettskolan
Sara Ruddock, Kungliga Svenska Balettskolan

För färdighetsprov till årskurs 7, 8 och 9:

- Ordförande: Elisabet Sjöstedt Edelholm, högskolelektor i dans, Dans- och Cirkushögskolan
- Ledamöter: Margareta Lidström, konstnärlig chef balett, Kungliga Svenska Balettskolan
Karin Sundgren, pedagog, Kungliga Svenska Balettskolan
Christel Hansson Björkegren, dansare och pedagog,
Lee Brummer, dansare och pedagog
Mia Lawrence, dansare, München Tyskland
Diane van Schoor, f.d. Royal Ballet School England
- Pedagoger: Susanne Lindström, Svenska Balettskolan Göteborg
Madeleine Karlsson, modern nutida dans, Kungliga Svenska Balettskolan

För färdighetsprov till yrkesdansarutbildningen:

- Ordförande: Cecilia Roos, professor i dansinterpretation Dans- och Cirkushögskolan
- Ledamöter: Ellen Kjellberg, professor emerita, f.d. dansare Oslo, Norge
Margareta Lidström, konstnärlig chef balett, Kungliga Svenska Balettskolan
Nina Höglund, konstnärlig chef modern nutida dans, Kungliga Svenska Balettskolan
Jenny Nilson, dansare Kungliga Operan
Jan Burkhardt, dansare och pedagog, Tyskland
David Zambrano, dansare, koreograf och pedagog, USA
- Vid slutprovet: Marie Lindqvist, dansare, Kungliga Operan
Helena Franzén, dansare och koreograf
Liselott Berg, GöteborgsOperans danskompani
- Pedagoger: Guy Albouy, klassisk balett, pedagog, Kungliga Svenska Balettskolan
Cilla Olsen, modern nutida dans, pedagog Kungliga Svenska Balettskolan
Lisa Drake, uppvärmning, repetitör Cullbergbaletten

Antalet antagna, som senare tackat ja till sin utbildningsplats, fördelade sig enligt följande:

Antal antagna/andel antagna av sökande i procent:

	2015	2014	2013	2012	2011	2015	2014	2013	2012	2011	2015	2014	2013	2012	2011
	Totalt	Totalt	Totalt	Totalt	Totalt	Flickor	Flickor	Flickor	Flickor	Flickor	Pojkar	Pojkar	Pojkar	Pojkar	Pojkar
Åk 4															
Sthlm	29/31	15/19	21/35	20/26	21/23	17	10	15	14	18	8	4	4	6	2
Gbg	9/18	14/27	19/35	14/26	17/34	8	10	14	10	14	1	4	5	4	3
Piteå	8/44	10/36	10/50	7/58	- ¹	8	8	9	6	-	0	2	1	0	-
Åk 7															
Sthlm	14/35	19/33	24/59	21/60	17/60	9	15	19	14	8	5	2	4	3	8
Gbg	11/58	12/80	18/60	14/70	22/88	8	9	11	9	15	3	3	7	5	7
Piteå	6/60				0/0						0				
Yrk år 1															
KI balett	11					8					2				
Mod nu	14					11	12	11	11	13	3	9	4	5	2
Yrk bal+mo	25/43	25/34	23/31	23/30	15/13										
Åk 5															
Sthlm	5/31					4					1				
Åk 6															
Sthlm	2/100														
Gbg	1/17					1					0				
Åk 8															
Sthlm	1/11					1					0				
Samtliga	111/32	95/31	115/41	99/36	92/28	75	64	79	64	68	23	24	25	23	22

En högre andel antagna tyder på att fler av de sökande uppfyller kraven för antagning.

¹ 2011 gjordes ingen antagning till årskurs 4 i Piteå.

<i>Genomströmning 2012-2015</i>	Elever åk 4 hösten 2012	Elever åk 6 våren 2015	Avhopp
Göteborg	14	13	2
Stockholm	20	16	4
Piteå	7	5	2
	Elever åk 7 hösten 2012	Elever åk 9 våren 2015	
Göteborg	14	10	4
Stockholm	17	13	4
	Elever åk 1 hösten 2012	Elever åk 3 våren 2015	
Yrkesdans	16	10	6

<i>Förberedande dansutbildning</i>	Antal elever i årskurs 6 våren 2015/antal sökande	Antal antagna i åk 7/påbörjade utbildningen	Antal sökande från andra skolor	Antal antagna från andra skolor/påbörjade utbildningen
Göteborg	13/13	10/10	6	1/1
Stockholm	16/16	13/13	21	1/1
Piteå	5/5	4/4	5	2/1
<i>Yrkesdans</i>	Antal elever i årskurs 9 våren 2015/sökande	Antal antagna till yrkesdans/påbörjade utbildningen	Antal sökande från andra skolor	Antal antagna från andra skolor/påbörjade utbildningen
Göteborg	10/5	5/2		
Stockholm	13/13	9/5		
Totalt	23/18	14/7	42	11/11

Förordnade ledamöter och
ersättare i Rådet för dansar-
utbildningEva Eriksson
Gymnasieenheten2015-08-18
Dnr 6.42-2015:291
1 (1)**Ordförande**

Peter Syrén, domare, Södertörns tingsrätt

Ledamöter

	Förordnad för tiden
1. Pär Emteryd, rektor, Kungliga Svenska Balettskolan	2014-03-01 – 2016-02-29
2. Tommy Fabricius, expert utbildning och universitet, Norrköpings kommun	2015-03-01 – 2017-02-28
3. Björn Säfsten, koreograf	2014-06-04 – 2016-02-29
4. Jonas Kåge, f.d. konstnärlig ledare, balettpedagog	2015-03-01 – 2017-02-28
5. Mikael Jönsson, bitr. balettchef, Kungliga Operan	2014-03-01 – 2016-02-29
6. Monica Milocco, dansare, GöteborgsOperan	2014-03-01 – 2016-02-29
7. Olof Westring, f.d. premiärdansare, Teaterförbundet	2015-03-01 – 2017-02-28
8. Sofia Yaregal, Dansalliansen	2015-03-01 – 2017-02-28

Ersättare

För 1: Gunilla Larsson, biträdande gymnasiedirektör, Stockholms Stad	2015-03-01 – 2016-02-29
För 2: Helen Sjöstedt, konstnärlig ledare, Svenska Balettskolan Göteborg	2015-03-01 – 2016-02-29
För 3: Camilla Ekelöf, konstnärlig ledare, RTV Dans	2015-03-01 – 2016-02-29
För 4: Tom Hedman, danskonsulent	2015-03-01 – 2016-02-29
För 5: Helena Sköldborg, chefsjurist, Kungliga Operan	2015-03-01 – 2016-02-29
För 6: Tina Peschel, repetitör, Norrdans	2015-08-18 – 2016-02-29
För 7: Gunilla Hammar, Teaterförbundet	2015-03-01 – 2016-02-29
För 8: Marie Larsson Sturdy, dansare, vd	2015-03-01 – 2016-02-29